

3. самоподібною, якщо V - скінченна і N - самоподібною, якщо V - нескінченна множина, причому її самоподібна

(N самоподібна) розмірність α_s є розв'язком рівняння $\sum_{v \in V} \left(\frac{1}{v(v+1)} \right)^x = 1$, якщо $|V| < \infty$, а для нескінченної множини V

$$\text{це число } \alpha_s = \sup_n \left\{ x : \sum_{v: n \geq v \in V} \left(\frac{1}{v(v+1)} \right)^x = 1 \right\}.$$

Теорема 4 ([4]). Множина $C[L, (V_n)]$ є: 1. півінтервалом $(0,1]$, якщо всі $V_n = N, n \in N$;

2. об'єднанням циліндрів рангу m , якщо $V_j = N$, при $j > m$;

3. ніде не щільною множиною, якщо $V_n \neq N$ нескінченну кількість разів.

Теорема 5. Міра Лебега множини $C[L, (V_n)]$ обчислюється за формулою:

$$\lambda(C[L, (V_n)]) = \prod_{n=1}^{\infty} \frac{\lambda(F_n)}{\lambda(F_{n-1})} = \prod_{n=1}^{\infty} \left(1 - \frac{\lambda(\overline{F}_n)}{\lambda(F_{n-1})} \right),$$

де F_n є об'єднанням всіх циліндрів рангу n , серед внутрішніх точок яких є точки множини $C[L, (V_n)]$, $\overline{F}_{n+1} := F_n \setminus F_{n+1}$, $F_0 = [0,1]$.

6. Розглядається випадкова величина $\xi = \Delta_{\tau_1 \tau_2 \dots \tau_n \dots}^L$, L -символи τ_n якої є незалежними та мають розподіли: $P\{\tau_n = i\} = p_{in} \geq 0, i, n \in N$.

Теорема 6. ([4]) Якщо символи L -зображення випадкової величини ξ є незалежними, то розподіл ξ є чисто дискретним, чисто сингулярним або чисто абсолютно неперервним, причому

1) дискретним тоді і тільки тоді, коли $M = \prod_{k=1}^{\infty} \max_i \{p_{ik}\} > 0$;

2) абсолютно неперервним – тоді і тільки тоді, $\prod_{k=1}^{\infty} \left(\sum_{m=1}^{\infty} \sqrt{\frac{p_{mk}}{m(m+1)}} \right) > 0$;

3) сингулярним - в решті випадків.

ЛІТЕРАТУРА:

[1] J. Lüroth, *Über eine eindeutige Entwicklung von Zahlen in eine unendliche Reihe*, *Math. Ann.* 21 (1883) – P. 411-423.

[2] Працьовитий М.В. Фрактальний підхід у дослідженнях сингулярних розподілів. – Київ: Вид-во НПУ імені Драгоманова, 1998. – 296с.

[3] Жихарєва Ю.І., Працьовитий М.В. Зображення чисел знакододатними рядами Люрота: основи тополого-метричної, фрактальної і ймовірнісної теорій // *Наук. часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Сер. 1, Фіз.-мат. науки.* - 2008. - №9. - С. 200-211.

[4] Жихарєва Ю.І., Працьовитий М.В. Властивості розподілу випадкової величини, L -символи якої в зображенні знакододатним рядом Люрота, є незалежними // *Труди ИПММ НАН України – 2011 – Том 23 – С. 71-83.*

Зінченко О.В.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СЕРЕДНЬОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ (1990-і РОКИ)

В статті аналізуються правові основи розвитку середньої загальноосвітньої школи в Україні в 1990-і роки. Основне уваження уделено законам «Об образовании» (1991 г.), «Об общем среднем образовании» (1999 г.), Конституції України (1996 г.)

Освіта – могутній чинник економічного поступу країни, духовного розвитку народу, відтворення інтелектуальних і продуктивних сил суспільства. Нова система освіти формувалась у 1990-і роки в умовах корінних змін у духовному просторі суспільства, в контексті загальноцивілізаційних трансформацій, зумовлених значним поширенням нових освітніх технологій та істотним розширенням можливостей і потреб в індивідуальному, особистісному розвитку людини.

Діяльність сучасної системи освіти України забезпечується цілою низкою освітніх нормативно-правових документів, серед яких основними є Конституція України, державна національна програма «Освіта (Україна XXI століття)», закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про охорону дитинства» та ін.

Від 1991 р. в Україні діє закон «Про освіту», що визначив школу як основу духовного та соціально-економічного розвитку держави й передбачив кардинальні зміни в її роботі. Відповідно до закону, а також внесених до нього змін і доповнень (1996 р.), освіта в Україні ґрунтується на засадах гуманізму, демократії, національної свідомості, реальної взаємоповаги між націями та народами. Система освіти в державі досить розгалужена й передбачає дошкільну та загальну середню освіту, позашкільну

освіту, професійно-технічну, вищу й післядипломну освіту, аспірантуру, докторантуру та самоосвіту. Демократизація структури освіти забезпечує: соціально-педагогічні умови створення достатнього простору для самореалізації особистості у навчанні; відхід від загальної стандартизації навчання; аналіз існуючого досвіду щодо створення реальних умов для самореалізації учнів; відхід від жорсткої уніфікації навчальних планів у школах різних типів. Законом «Про освіту» встановлено шість освітніх рівнів: початкова загальна освіта; базова загальна середня освіта; повна загальна середня освіта; професійно-технічна освіта; базова вища освіта; повна вища освіта. Водночас затверджено освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні: кваліфікований робітник, молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр.

Заклади освіти в Україні незалежно від форм власності відокремлені від церкви (релігійних організацій), мають світський характер, крім тих, що належать релігійним організаціям.

Закон «Про освіту» визначив державні стандарти освіти відповідно до змісту, обсягу й рівня освітньої та фахової підготовки. Державні стандарти є основою оцінки освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня громадян незалежно від форм одержання освіти. Відповідність освітніх послуг державним стандартам і вимогам визначається встановленими законом засобами ліцензування, інспектування, атестації та акредитації закладів освіти.

Наприкінці 1992 р. була прийнята Державна національна програма «Освіта (Україна XXI століття)». Її концептуальні засади передбачали кардинальну реконструкцію всієї системи освіти, починаючи з дошкільного виховання й закінчуючи підвищенням кваліфікації дипломованих спеціалістів.

Від 1996 р. реформа освіти в Україні набула конституційного забезпечення. Конституція України юридично закріпила процеси демократизації освіти в нових суспільно-політичних умовах після розпаду СРСР. Повна загальна середня освіта визначалася в ній не тільки гарантованою, але й обов'язковою. Громадянам, які належать до національних меншин, основний закон України гарантує право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах, або через національні культурні товариства. У жовтні 1996 року Верховна Рада України створила програму Діяльності кабінету міністрів, у якій підкреслювалося, що освіта потребує прискореного системного реформування. Ця галузь, визначалася в програмі, за структурою та обсягами підготовки кадрів сформувалась за інших соціально-економічних умов і тому не відповідає вимогам ринкових перетворень, бюджетним можливостям України. У зв'язку з цим програмою передбачалося: забезпечити виконання вимог Конституції України щодо обов'язковості повної загальної середньої освіти; розробити комплексну програму структурного реформування галузі, виходячи з наявних бюджетних можливостей та необхідності збереження визначальних якісних характеристик навчання та виховання молоді, підготовки і перепідготовки кадрів у державі; здійснити комплекс заходів щодо всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя, вільного розвитку і використання російської та інших мов національних меншин; розробити кваліфікаційні характеристики для всіх освітньо-кваліфікаційних рівнів, затвердити у 1997 р. державні стандарти дошкільного виховання, загальної, професійно-технічної та вищої освіти. Поряд з іншим передбачалося внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів «Про базову освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту».

Правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку загальної середньої освіти визначив закон «Про загальну середню освіту», ухвалений Верховною Радою України 13 травня 1999 р. У законі дається визначення загальноосвітніх навчальних закладів різних типів: середньої загальноосвітньої школи, спеціалізованої школи, гімназії, ліцею, колегіуму, загальноосвітньої школи-інтернату, спеціальної загальноосвітньої школи, загальноосвітньої санаторної школи, школи соціальної реабілітації, вечірньої (змінної) школи, інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти, навчально-виховних комплексів. Згідно з законом не допускається реорганізація та ліквідація загальноосвітніх навчальних закладів у сільській місцевості, заснованих на комунальній формі власності, без згоди територіальних громад.

Серед основних завдань загальноосвітньої школи, зокрема, визначено: виховання громадянина України; формування особистості учня (вихованця), розвиток його здібностей та обдарувань, наукового світогляду; виховання в учнів (вихованців) поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини та громадянина; реалізація права учнів (вихованців) на вільне формування політичних і світоглядних переконань; виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй.

Таким чином, в 1990 - і роки в Україні створено правову і нормативну базу загальної середньої освіти, законодавчо закріплено її обов'язковість як основної складової безперервної освіти; визначено структуру загальноосвітньої школи з 12-річним терміном навчання, що відповідає світовим освітнім тенденціям; урізноманітнено типи загальноосвітніх закладів для кращого задоволення освітніх потреб учнів; практично сформовано нову систему загальної середньої освіти в країні. Уже в 1992-1993 навчальному році в Україні працювало 4,3 тис. спеціалізованих шкіл, 179 гімназій, 130 ліцеїв, 11 авторських шкіл, 5 коледжів, а також 17 приватних шкіл.

Правова база створена в Україні в 1990-і роки забезпечувала умови для глибокого й всебічного реформування системи освіти в напрямку децентралізації та демократизації, диференціації, гуманізації та індивідуалізації навчально-виховного процесу, безперервності освіти та варіантності навчальних планів і програм, переорієнтації сфери освіти на пріоритетний розвиток особистості й створення для цього відповідних умов у суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексеев Ю. *Україна: освіта і держава (1986-1997)*. - К., 1998.
2. *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. - 2000. - № 1.
3. *Економічний і соціальний розвиток України у 1995 році: щорічна доповідь Президента України про внутрішню та зовнішню політику України*. - К.: Україна, 1996.

4. *Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні. Педагогічні концепції.* - К.: Школяр, 1997.
5. *Литвин В.М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 р.р.).* - К.: Видавничий дім «Альтернативи», 2000.
6. *Президентський вісник.* - 2000. - 17-23 вересня.
7. *Програма діяльності Кабінету Міністрів України, схвалена постановою Верховної Ради України від 15 жовтня 1996 р. - № 412.* - К., 1996.
8. *Україна: друга половина ХХ століття. Нариси історії.* - К.: Либідь, 1997.

УДК-372.878:7.071.4

Зайцева А.В.

**ОСОБЛИВОСТІ АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНИХ ТВОРЧИХ ДІЙ МАЙБУТЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА
У ПРОЦЕСІ ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Загальновідомим є той факт, що ефективність майбутньої професійної діяльності спеціаліста залежить не тільки від набутих у вузі професійних знань, умінь і навичок, а, головною мірою, від рівня сформованості здатності до самостійного професійно-творчого розвитку. Ця вимога в сучасних умовах навчання стає особливо актуальною, оскільки нині в суспільстві «найперше цінується ініціативність в людині, її здатність до саморозвитку, самовдосконалення»[6,133].

Період навчання студента у вузі є найбільш активним етапом становлення його активної фахової позиції, основи якої закладаються і реалізуються студентом у рамках його самостійної роботи. Самостійні заняття сприяють розвитку пізнавальних творчих здібностей студентів, їх готовності до самоосвіти і самоствердження у подальшій професійній діяльності.

Про актуальність даної проблеми свідчать наукові пошуки у галузях педагогіки та психології. Здатність людини самостійно визначати свої життєві орієнтири є пріоритетним напрямом досліджень психологів (К.Абульханової-Славської, Г.Костюка, О.Леонтьєва, В.Моляко, Я.Пономарьова). Представники гуманістичної школи (А.Маслоу, Г.Олпорт, К.Роджерс, В.Франкл) вважають, що активне втілення власного „Я” особистості виступає основою творчих процесів, зокрема у мистецтві.

У педагогічній літературі самостійність розглядається у контексті з поняттями самостійна робота, самостійна діяльність, самоорганізація, самоосвіта, самовиховання (А.Кочетов, І.Лернер, М.Скаткін, О.Савченко, В.Сластьонін, М.Махмутов)[6].

Інтеграція педагогічного і виконавського компонентів у цілісній професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя музики знайшла своє відображення у дослідженнях О.Абдулліної, Л.Арчажникової, А.Болгарського, З.Квасниці, О.Олексюк, Г.Падалки, О.Рудницької, В.Шульгіної, концептуальних положеннях теорії та педагогіки виконавства (Л.Баренбойм, Г.Коган, А.Корто, Є.Ліберман, Г.Нейгауз, К.Мартинсен, Г.Ципін).

Незважаючи на значні здобутки педагогічної теорії і практики, ще існують протиріччя між потребою суспільства у спеціалістах, здібних до самоосвіти і самореалізації у майбутній професійній діяльності і недостатньою підготовленістю студентів до *самостійних творчих дій* у навчально-виховному процесі. У зв'язку з цим, метою даної статті є вирішення питань удосконалення музично-педагогічної підготовки майбутніх фахівців з орієнтацією на продуктивно-перетворюючу діяльність в умовах самостійного творчого пошуку.

Питання *самостійності* студентів у музично-виконавському процесі висвітлюються у спеціальній методичній літературі (О.Алексєєв, Л.Баренбойм, Є.Ліберман, Н.Любомудрова, В.Москаленко, Г.Нейгауз, О.Олексюк, О.Рудницька, Г.Ципін, Г.Падалка). Видатні педагоги-музиканти підкреслюють, що самостійність у професійно-творчій діяльності виступає рушійною силою розвитку індивідуальної своєрідності та інтелектуальної діяльності людини, трактується як «інтегральна якість музиканта» (Л.Остапенко), як «...естетично-оцінна функція на різних етапах сприйняття мистецтва та її творча реалізація у художньо-мистецькій практиці» (О.Рудницька), як «умова самовдосконалення та самореалізації фахівця» (Г.Падалка).

Спираючись на важливі положення проаналізованих досліджень, вважаємо, що спонування до самоорганізації творчих виконавських дій є важливою компонентою фахової підготовки майбутніх учителів музики. Процес інтерпретації є діалектичним поєднанням прочитання об'єктивно існуючого авторського тексту (мелодія, ритм, фактура, штрихи, ремарки) і суб'єктивних слухових уявлень майбутнього педагога-виконавця (туше, інтонація, тембр, педалізація, диференціація звучності, фактури); досягнення інтонаційної виразності мелодичного руху, розуміння логіки інтонаційних тяжінь, кульмінацій, змін фаз емоційної напруги та ослаблення; опанування розмаїттям виразових засобів (інтонаційні, агогічні, динамічні нюанси, темпові відхилення, точно не зафіксовані у нотному записі тощо). Отже, самостійне творче осмислення і індивідуальне емоційно-образне сприйняття авторського тексту формують у студентів культурологічну та особистісну позицію, впливають на «діяльність музично-сенсорних систем і режим функціонування когнітивних процесів» (Л.Бочкарьов)[2].

Методичні положення музичної педагогіки (Г.Коган, Г.Нейгауз, Ю.Цагареллі, Г.Ципін) стверджують, що у загальнонавчальній знаковій системі нотного тексту символічно закодована вся глибина і складність творчого процесу митця, основна ідея його задуму. Отже, майбутній вчитель музики у процесі *самостійного* (полі-варіантного) прочитання авторського рукопису, доносить до слухача власну версію прочитання смислової спрямованості музичної думки, використовуючи для цього багату палітру засобів виразності виконавського мистецтва.

Дослідниця Г.Падалка вважає, що залучення учнів до самостійних підходів у окресленні навчального матеріалу є одним із продуктивних прийомів мистецького навчання. «Навчальні програми з мистецтва мають обов'язково містити твори для самостійного опрацювання учнем... Учню має подобатися твір і водночас він має усвідомлювати ті моменти, які потребують навчальних зусиль, певного напруження» [5,134].

Адекватність переживання та осмислення музичного твору, високий рівень творчого сприймання (розуміння) музики неодмінно передбачає творчу активність майбутнього педагога-музиканта, котра знаходить своє виявлення в особистісній інтерпретації змісту твору, тобто, здатності його особистості до ідентифікації з музичними образами, системою художнього мислення різних за стилем авторів. Тому прагнення до точної передачі авторського задуму і співставлення його з *особистими*